

Þriðjudaginn 15. desember 1981.

Nr. 105/1979. Óli Þór Ólafsson

(Hilmar Ingimundarson hrl.)

gegn

Landsvirkjun

(Othar Örn Petersen hrl.).

Vinnusamningur. Uppsögn.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Björn Sveinbjörnsson, Benedikt Sigurjónsson, Logi Einarsson, Sigurgeir Jónsson og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi áfrýjaði málinu með stefnu 5. júní 1979. Hann gerir þær kröfur, að stefndi verði dæmdur til að greiða honum 2.955.76 krónur með 16% ársvöxtum frá 1. febrúar 1978 til 21. s. m., 19% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní 1979, 22% ársvöxtum frá þeim degi til 15. s. m., 34.5% ársvöxtum frá þeim degi til 1. september 1979, 39.5% ársvöxtum frá þeim degi til 1. desember 1979, 43.5% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní 1980, 46% ársvöxtum frá þeim degi til 1. mars 1981, 42% ársvöxtum frá þeim degi til 1. júní 1981, 39% ársvöxtum frá þeim degi til dómsuppsögu og síðan með hæstu innlánsvöxtum frá þeim degi til greiðsludags. Þá krefst áfrýjandi málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti.

Áfrýjandi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Fyrir Hæstarétt hefur verið lagt vottorð Hrafns G. Johnsen tannlæknis frá 15. ágúst 1979. Segir þar, að áfrýjandi hafi hringt til hans 6. janúar 1978 og beðið um ráð við „óþolandi tannpínu“. Hafi áfrýjandi síðan komið til tannlæknisins 10. janúar og reynst vera með „acut (heiftarlega) tannrótarbólgu“ og fengið meðhöndlun samkvæmt því.

Eins og fram kemur í hinum áfrýjaða dómi, varð um það samkomulag í október 1977 milli aðilja máls þessa, að áfrýjandi fengi leyfi frá störfum til að leita sér lækninga, en

starfssamningi hans skyldi slitið, ef fram kæmi síðar, að af því yrði ekki árangur. Var heimilt að gera slíkan samning þrátt fyrir ákvæði 7. gr. laga nr. 16/1958 og 1. gr. laga nr. 9/1974, þar sem telja verður, að samningurinn í heild hafi eigi rýrt rétt áfrýjanda. Með þessari athugasemd og að öðru leyti með skirskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Eftir atvikum er rétt, að málskostnaður fyrir Hæstarétti falli niður.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Málskostnaður fyrir Hæstarétti fellur niður.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 12. mars 1979.

Mál þetta, sem dómtekið var 7. mars sl., hefur Óli Þór Ólafsson, Engjavegi 2 á Selfossi, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, birtri 22. júní 1978, gegn Landsvirkjun, Háaleitisbraut 68, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér vinnulaunaskuld að fjárhæð kr. 517.898 með 3% dráttarvöxtum fyrir hvern byrjaðan vanskilamánuð frá 1. febrúar 1978 til greiðsludags svo og málskostnað að skaðlausu skv. gjaldskrá LMFÍ.

Dómkröfur stefnda eru þær aðallega, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og stefnanda verði gert að greiða sér málskostnað skv. gjaldskrá LMFÍ. Til vara krefst stefndi þess, að sér verði einungis gert að greiða stefnanda kr. 49.811 án málskostnaðar. Til þrautavara krefst stefndi þess, að dæmd verði lægri fjárhæð en stefnufjárhæðin að mati dómsins án málskostnaðar.

Sættir hafa verið reyndar í máli þessu, en án árangurs.

Málavextir.

Málavextir eru þeir, að stefnandi hóf störf hjá stefnda í marsmánuði 1977 á „lager“ á virkjunarsvæðinu við Sigöldu. Síðar hafði hann yfirumsjón með „lagernum“. Stefnanda var sagt upp störfum 9. janúar 1978 fyrirvaralaust. Uppsögnin var ekki skrifleg. Stefndi greiddi stefnanda kaup fyrir allan janúarmánuð, en

stefnandi telur sig eiga rétt á eins mánaðar uppsagnarfresti miðað við næstu mánaðamót á eftir uppsagnardegi og gerir kröfu til, að sér verði greitt kaup fyrir febrúarmánuð 1978. Launakröfuna sundurliðar stefnandi þannig:

1. Laun fyrir tímabilið 1/2—14/2 1978 (með fastri eftirvinnu og 15% bónus)	kr. 242.180
2. Laun fyrir tímabilið 15/2—28/2 1978 (með fastri eftirvinnu og 15% bónus)	— 235.894
3. Orlof 8.33%	— 39.824
	<hr/>
	Samtals kr. 517.898

Eftirmaður stefnanda í starfi hafði í kaup á tímabilinu frá 29. janúar—25. febrúar 1978 samtals kr. 411.201. Stefnandi hafði kr. 115.625 í launatekjur í febrúar 1978, en í janúar mun hann ekki hafa haft önnur laun en stefndi greiddi honum. Aðiljar málsins eru sammála um, að samkvæmt kjarasamningi þeim, sem stefnandi vann eftir, hafi hann átt rétt á mánaðaruppsagnarfresti.

Stefndi telur stefnanda hafa rofið samkomulag, sem þeir hafi gert, og því hafi uppsögnin verið heimil. Þessu samkomulagi er svo lýst í greinargerð stefnda: „Fljótlega (þ. e. eftir að stefnandi hóf störf hjá stefnda) fór að bera á því, að stefnandi neytti áfengis á vinnustað. Umbjóðendur mínir vildu reyna að aðstoða stefnanda, og varð að samkomulagi í nóvember, að stefndi (sic.) fari í mánaðarfrí og skyldi fríinu varið til dvalar á drykkjumannahæli á Vífilsstöðum. Varð og að samkomulagi, að svo skyldi litið á, að stefnandi hefði hætt vinnu, ef hann stæði sig ekki eftir dvölinu á Vífilsstöðum, og að tilgangslaust væri, að hann kæmi til starfa aftur, ef hann neytti áfengis á vinnustað. Þegar í fyrsta úthaldi eftir áramót brást stefnandi og mætti ölvaður til vinnu að morgni 7. janúar og hafði þá verið við drykkju í vinnubúðunum um nóttina.“

Stefnandi kom fyrir dóminn 16. janúar sl. Hann kannaðist við að hafa neytt áfengis einstöku sinnum á vinnustað, en þó utan vinnutíma. Stefnandi taldi neysluna ekki hafa verið að verulegu marki og ekki meira en almennt gerðist á meðal starfsmanna. Hann hefði einu sinni neytt áfengis í vinnutíma, líklega í byrjun september, og þá hefði hann fengið aðvörun. Stefnandi kvaðst hafa talið sig eiga við áfengisvandamál að stríða og önnur vandamál, sem valdið hefðu þrýstingi. Því hefði hann farið þess á leit

við yfirmenn sína að fá leyfi til þess að fara á hælið á Vífilsstöðum. Þangað hefði hann farið 23. okt. og dvalið til 23. nóvember. Hann hefði fengið kaup greitt fyrir þann tíma án þess að fara þess á leit. Stefnandi kvaðst hafa fengið aðvaranir, sem hann hefði skilið svo, að neytti hann áfengis í vinnutíma, mætti hann eiga von á uppsögn. Þetta hefði verið talið skapa slæmt fordæmi og þar sem hann hefði verið verkstjóri, hefði hann boðist til þess að láta af störfum. Það hefðu yfirmenn sínir ekki viljað.

Stefnandi kannaðist við, að um það hefði verið talað, áður en hann fór á hælið, að neytti hann áfengis í vinnutíma, eftir að hann kæmi af hælinu, mætti líta svo á, að hann væri hættur störfum. Stefnandi kvaðst einu sinni hafa neytt áfengis, eftir að hann hóf störf hjá stefnda eftir hælisdvölinu. Það hefði verið á föstudagskvöldi eftir áramót. Hann hefði ekki mætt til vinnu morguninn eftir, eins og staðið hefði til. Hann kvaðst einhver eftirköst hafa haft eftir drykkjuna, en ekk mikil. Hins vegar hefði hann verið búinn að hafa óstöðvandi kvalir vegna tannpínu. Hann hefði beðið eftir því að geta hitt yfirmann sinn til þess að tilkynna honum þetta, en ekki fundið fyrr en síðdegis og þá hefði hann fengið leyfi hans til þess að fara heim. Síðan hafi Sigurbjörn Skarphéðinsson, sem er fulltrúi, hringt í sig og tjáð sér, að nærveru sinnar væri ekki óskað. Í það skipti hafi verið rætt um, að orðið hefði að samkomulagi, að stefnandi hætti vinnu, ef hann neytti áfengis, og kvaðst stefnandi hafa skilið það svo, að um væri að ræða áfengisneyslu í vinnutíma.

Í málinu hefur stefnandi lagt fram vottorð Hrafns G. Johnsen tannlæknis, dags. 29. september 1978, svohljóðandi:

„Hér með vottast, að Óli Þór Ólafsson kom á tannlæknastofu mína þ. 10. janúar 1978 vegna heiftarlegrar (acut) tannrótarbólgu, sem var meðhöndluð á viðeigandi hátt.“

Enn fremur vottorð Gísla Gíslasonar, sem var staðarverkfræðingur stefnda í Sigöldu á þessum tíma. Vottorðið hefur verið tekið gilt sem rétt og staðfest af báðum aðiljum. Það er dagsett 3. okt. 1978 og hljóðar svo:

„Að ósk Óla Þórs Ólafssonar, Hörðuvöllum 2, Selfossi, skal eftirfarandi tekið fram: Í septembermánuði 1977 kom Óli Þór til mín að Búrfelli og óskaði viðtals. Kvaðst hann eiga í miklum erfiðleikum með að hafa stjórn á drykkjuhneigð sinni. Reynold Jónsson, yfirmaður hans við Sigöldu, hefði gefið honum áminningu og aðvörun, og kvaðst hann álíta, að sín eina von til að komast út úr vítahringnum væri að fara í endurhæfingu að Vífilsstöð-

um. Óskaði hann eftir mánaðarleyfi frá störfum til þessa. Ég tók vel undir þessa málaleitan Óla og lét í ljós ánægju yfir því, að hann skyldi sjálfur gera sér grein fyrir vandamáli sínu og hvar helst væri hjálpar að vænta. Hét ég honum mánaðarleyfi frá störfum á launum, en tók jafnframt fram, að ef sækti í sama horfið aftur, að lokinni Vífilsstaðadvöl, þá yrði hann að hætta vinnu við Sigöldu.

Ofangreint er í aðalatriðum innihald samtals okkar þennan dag.“

Þá hefur verið lagt fram ódagsett bréf stefnanda til Guðjóns Tómassonar, starfsmannastjóra stefnda. Bréfið er svohljóðandi:

„Herra starfsmannastjóri, Guðjón Tómasson. Mig langar þrátt fyrir allt, sem á undan er gengið, að senda þér vottorð frá tannlækninum, sem ég fór til. Ég var búinn að vera frá í 1 dag vegna þessa. Á laugardeginum fékk ég frí hjá Reynold Jónssyni, án þess að hann minntist á nokkuð annað en allt væri í stakasta lagi. Þetta kom mér því svolítið á óvart. Samt veit ég, að þetta er samkvæmt því munnlega samkomulagi, sem gert var, en öll okkar mál bæði kaupgjalds og önnur voru munnleg og voru haldin. Ég geri mér ljóst, að ég er sekur, og tek þessu eins og manni sæmir, en með þessu vottorði er ég þó aðeins að bera hönd fyrir höfuð mér. Ég veit ósköp vel, að það eru fleiri sekir en ég. Að endingu langar mig til að þakka fyrir það, sem þið gerðuð fyrir mig.“

Stefnandi kvaðst hafa ritað bréf þetta, eftir að hann hafði hætt störfum hjá stefnda. Hann hefði á þessum tíma haldið, að samkomulag hans við stefnda næði til allrar neyslu áfengis, en ekki einungis í vinnutíma. Þegar hann hefði farið að ræða þetta mál við fólk sér nákamið, hefði sér fundist, að túlkun á samkomulaginu hefði verið þess eðlis, að aðeins hefði verið átt við neyslu áfengis í vinnutíma. Ekkert hefði þó komið fram hjá stefnda, sem gerði það að verkum, að hann hefði skipt um skoðun á þessu. Þegar hann tali um í bréfinu, að hann sé sekur, þá sé það víðtækt, en ástand sitt hafi verið mjög bágborið, en sektarkennd sé eitt aðaleinkenni áfengissýki og hann hafi álitnið sig sekan um margt. Stefnandi kvaðst álíta, að hann hefði staðið við samkomulagið að sínu leyti og stefndi einnig, nema hvað uppsögnina snerti.

Guðjón Tómasson, starfsmannastjóri stefnda, kom fyrir dóminn. Hann kvað fulltrúa sinn í Sigöldu, Sigurbjörn Skarphéðinson, hafa skýrt sér frá því, að dálítið bæri á því, að stefnandi

neytti áfengis á vinnustaðnum, og hefði það komið fyrir í vinnutíma oftár en einu sinni. Þetta hafi þótt vera orðið dálítið áberandi. Hann hefði samþykkt þá uppástungu, að stefnandi reyndi að fá einhverja bót á því ástandi, sem þeir hefðu talið vera orðið ansi alvarlegt. Leyfið hefði hann veitt með því skilyrði, að stefnandi sýndi, þegar hann kæmi aftur, að hann hefði fengið einhverja bót. Ef það reyndist ekki vera, þá hefði stefnandi verið búinn að gangast undir það að hætta að vinna. Skilyrðið hefði þó ekki verið, að stefnandi hætti algerlega að neyta áfengis, heldur að það yrði ekki eins áberandi og verið hefði. Enn fremur, að neysla áfengis kæmi ekki niður á vinnu stefnanda, að hann mætti á réttum tíma og þess háttar. Þetta samkomulag hefði Sigurbjörn gert við stefnanda, og kvaðst Guðjón hafa samþykkt það. Guðjón kvaðst hafa talið sig hafa haft öruggar upplýsingar um, að í fyrsta úthaldi eftir áramót hafi stefnandi verið ölvaður morgun einn, þegar menn áttu að mæta til vinnu. Þá hafi hann talið skýlaust, að stefnandi hefði brotið það samkomulag, sem við hann var gert, og hafi hann tekið ákvörðun um það, að stefnanda skyldi sagt upp.

Sigurbjörn Skarphéðinsson, fulltrúi starfsmannastjóra stefnda í Sigöldu, kom fyrir dóminn 16. janúar sl.

Vitnið skýrði frá því, að dálitlu eftir að stefnandi hefði hafið störf hjá stefnda, hefði komið í ljós, að hann átti við drykkjuvandamál að stríða. Vitnið taldi, að stefnandi hefði neytt áfengis í vinnutíma. Áfengisvandamál stefnanda hefði ágerst fremur en hitt. Stefnandi hefði sjálfur sótt um að komast á hælið á Vífilsstöðum og hefði honum fúslega verið veitt leyfi til þess, en öllum hefði komið saman um að gefa stefnanda þetta tækifæri. Áður en til þess hefði komið, hefði áfengisvandamál stefnanda aukist mjög og ekki hefði verið talið verjandi að hafa hann áfram við störf. Þá hefði verið reynt að flýta því, að stefnandi kæmist á hælið, og hefði hann verið beðinn að fara heim og bíða þess þar, að hælsvist fengist. Á það hefði stefnandi fallist. Vitnið taldi, að hann hefði gert það samkomulag við stefnanda, að ekkert yrði frekar gert varðandi áfengisneyslu hans annað en það, að þegar hann kæmi af hælínu, væri ætlast til þess, að hann stæði við sína vinnu. Ef hann stæði sig ekki og neytti áfengis í vinnutíma eða gæti ekki mætt í vinnu sakir áfengisneyslu, yrði litið svo á, að hann væri hættur vinnu. Hann hefði rætt þetta í miklu bróðerni við stefnanda og taldi, að stefnandi hefði samþykkt þetta samkomulag. Vitnið taldi, að ekki hefði verið ætlast til

þess, að stefnandi hætti algerlega áfengisneyslu, heldur að áfengisneyslan kæmi ekki niður á vinnu hans. Eftir að stefnandi kom til vinnu á nýjan leik, hefði ekki borið á áfengisneyslu, en hins vegar kvað vitnið stefnanda hafa sótt í það að komast í áfengi hjá starfsfélögum sínum, en ekki fengið. Rétt eftir áramótin hefði yfirmaður stefnanda haft samband við sig, en vitnið kvaðst þá hafa verið í Reykjavík við störf, og sagt sér, að stefnandi væri orðinn ómögulegur aftur og réði ekki við vínlöngun sína. Hefði hann nefnt, að stefnandi hefði setið við drykkju að næturlagi og látið síðan samstarfsmann sinn hafa lykla að morgni næsta vinnudags, þar sem hann hefði verið að fara í háttinn. Hann hefði ráðgast við yfirmenn stefnanda og hefði þeim komið saman um, að þetta gæti ekki gengið lengur. Vitnið kvaðst hafa tekið að sér að hringja í stefnanda. Hann hafi tjáð honum, að sér þætti hann ekki hafa staðið við samkomulagið, og hafi stefnandi alveg verið sáttur við það, eftir því sem sér hefði best skilist á honum. Hann hefði sagt „ég veit, að ég stóð ekki við minn hluta af málinu“. Hann hefði tjáð stefnanda, að honum yrði greitt kaup út janúar-mánuð og þar með yrði litið svo á, að þeir væru skildir að skiptum. Stefnandi hafi ekki fengið aðvörun, áður en honum hafi verið sagt upp, enda verði að líta á málið sem eina heild, þrátt fyrir að hælsvistin kæmi þar inn á milli.

Fyrir dóminn kom vitnið Ragnar Gísli Thorvaldsson hinn 1. febrúar 1979.

Hann kvaðst hafa unnið undir stjórn stefnanda við lagerstörf innanhúss frá 25. júní 1977 og hefði samkomulag þeirra ætíð verið gott. Vitnið kvað það hafa komið fyrir, að stefnandi mætti ölvaður til vinnu og eins að hann neytti áfengis í vinnu sinni. Einnig hefði hann haft eftirköst drykkju í vinnunni með þeim afleiðingum, að hann hefði þurft að fara afur „í koju“ til að jafna sig. Vitnið kvaðst hafa gegnt störfum stefnanda í forföllum hans. Vitnið kvaðst ekki hafa orðið vart við, að stefnandi hefði haft áfengi um hönd, frá því hann kom af hælínu fram til jóla-leyfis. Eftir hælisdvölinu hefði stefnandi virst rólegri og hefði hann notað lyf reglulega. Stefnandi hefði samt tjáð sér, að hann hefði engan bata fengið. Fyrstu vinnuvíkuna eftir áramót hefði stefnandi verið ákaflega ókyrr og jafnvel undarlegur með köflum. Það hefði birst í einhverri vanlíðan og hefði stefnandi etið allar þær pillur, sem hann hefði komist í. Eitt sinn, kl. 5 að morgni dags, hefði stefnandi staðið ölvaður inni á gólfi í klefa vitnisins með lykla að bíl, sem þeir hafi notað, og sagst vera að fara í rúm-

ið. Stefnandi hefði farið upp úr rúminu um miðnætti, eftir að aðrir menn voru komnir í ró, og niður á lager, en þar hafi hann vitað, að til var brennsluspritt, sem notað var á þungavinnuvélar, þegar frost voru mest. Vitnið sagði, að á vinnustað þeirra hefði allt verið illa útlítandi, skrifborð í tómrí ösku og könnur á borði með sprittlökk í og enginn vafi hefði leikið á, að þar hefði verið setið að drykkju. Eftir því, sem hann hefði komist næst, hefði stefnandi setið þar einn. Stefnandi hefði ekki mætt til vinnu þennan morgun kl. 7 og ekki komið í hádegismat kl. 12, eins og venja allra hefði verið. Þegar vitnið mætti aftur til vinnu klukkan tæplega 13, hafi stefnandi verið mættur og fljótt á lítið hafi ekki verið hægt að merkja, að hann væri undir áhrifum. Stefnandi hafi ákaflega lítið verið við vinnu þennan dag, en þó í kringum vinnustaðinn. Vitnið kvað stefnanda hafa kvartað mikið um tannverki og hafi viljað fara heim, sem hann muni hafa gert daginn eftir eða næsta dag.

Málsástæður.

Stefnandi.

Af hálfu stefnanda er á því byggt, að honum hafi verið sagt upp með ólögmetum hætti. Samkvæmt þeim kjarasamningi, sem hann hafi unnið eftir, hafi hann átt rétt á mánaðaruppsagnarfresti miðað við næstu mánaðamót á eftir uppsagnardegi. Það samkomulag, sem stefndi byggi kröfur sína á, sé mjög óljóst og erfitt að ráða í, hvert efni þess hafi átt að vera. Hvergi komi fram, að gert hafi verið ráð fyrir, að stefnanda mætti segja upp störfum fyrirvaralaust, enda þótt hann kynni að brjóta samkomulagið. Samkomulagið verði að skýra stefnda í óhag og gera verði ráð fyrir, að stefnandi hafi átt að halda sammingsbundnum uppsagnarfresti sínum og samkomulagið því náð til þess, að ekki mætti segja stefnanda upp, þótt með uppsagnarfresti væri, nema hann bryti samkomulagið. Þá sé vafasamt, að samkomulagið sé í sjálfu sér löglegt, því ef skilningur stefnda sé réttur, hafi stefnandi verið látinn afsala sér rétti, sem hann hafi átt. Hvergi komi fram, að stefnandi hafi verið undir áhrifum áfengis við vinnu sína. Vitnið Ragnar Thorvaldsson lýsi því, að stefnandi hafi verið frá vinnu sakir ölvunar, en það sé misskilningur vegna þess, að stefnandi hafi þá verið veikur af tannpínu, enda fengið leyfi sama dag hjá yfirmanni sínum til að fara til tannlæknis, eins og framlögð vottorð í málinu sýni. Samkomulagið verði að túlka svo, að það hafi átt að gilda um vinnu stefnanda, eftir að hann kom af hæl-

inu á Vífilsstöðum, og því sé ekki hægt að líta til þess, sem á undan hafi gengið, þegar metið sé, hvort uppsögn stefnanda hafi verið lögmæt eða ekki. Bréf stefnanda til Guðjóns Tómassonar, starfsmannastjóra stefnda, verði að meta út frá því, að sektarkennd manna eins og stefnanda sé mjög mikil, þegar þeir telji, að þeir hafi brotið eitthvað af sér. Ósannað sé, að stefnandi hafi brotið samkomulagið, enda þótt það yrði skilið skilningi stefnda. Kaupkrafa stefnanda sé byggð á upplýsingum frá Trésmiðafélagi Reykjavíkur um mánaðarkaup manns með iðnmenntun stefnanda miðað við þá stöðu, sem hann gegndi. Ekki sé hægt að leggja til grundvallar kaup eftirmanns stefnanda í starfinu, því að ekki sé upplýst, hvort hann hafi haft sömu menntun og stefnandi. Þegar um ólögmæta uppsögn sé að ræða, verði að miða við það kaup, sem viðkomandi hefði fengið í vinnu sinni í þann tíma, sem uppsagnarfrestur nái til.

Stefndi.

Af hálfu stefnda er á því byggt, að upplýst sé, að stefnandi hafi iðulega neytt áfengis í vinnutíma, og auk þess hafi hann oft mætt illa fyrirhallaður í vinnu vegna eftirstöðva áfengisdrykkju. Stefnandi hafi nokkrum sinnum sætt áminningum vegna þessa og ástandið hafi verið orðið svo alvarlegt, að honum hefði verið sagt upp störfum fyrirvaralaust vegna áfengisneyslu, hefði ekki verið gripið til sérstakra ráðstafana. Þær hafi verið í því fólgnar, að stefndi og stefnandi hafi gert með sér samkomulag um, að stefnandi færi á drykkjumannahælið á Vífilsstöðum til að reyna að fá lækningu við áfengisfýsn sinni. Stefndi hafi greitt stefnanda kaup þennan tíma. Þá hafi þeir samið um, að sækti í sama farið, þannig að stefnandi neytti áfengis í vinnutíma eða gæti ekki stundað vinnu sína vegna áfengisneyslu, þá mætti líta svo á, að stefnandi væri hættur störfum. Stefnandi hafi viðurkennt undir rekstri málsins, að samkomulagið hafi verið þessa efnis. Þetta samkomulag sé skýrt og hafi verið stefnanda sjálfum til hagsbóta og því sé rangt, að túlka beri stefnda í óhag vafa, sem kynni að verða talinn um efni samkomulagsins. Þá liggi í hlutarins eðli, að samkomulagið hafi gert ráð fyrir heimild til fyrirvaralausrar uppsagnar stefnanda, bryti hann það, því að samningsbundinn uppsagnarfrestur hafi að sjálfsgöðu alltaf verið fyrir hendi og því hafi ekki þurft að semja neitt um hann. Þótt samkomulagið yrði ekki talið vera fyrir hendi, hafi stefnda samt verið heimilt að segja stefnanda upp fyrirvaralaust, því að hann hafi margoft brotið af sér í starfi með áfengisneyslu sinni og ítrekað verið að-

varaður. Hins vegar hafi stefnandi brotið samkomulagið með því að neyta áfengis, þannig að hann hafi ekki getað mætt til vinnu, en framburður Ragnars Gísla Thorvaldssonar sé skýr sönnun þess. Þá hafi stefnandi beinlínis viðurkennt í bréfi sínu til Guðjóns Tómassonar, starfsmannastjóra stefnda, að hafa gerst sekur við samkomulagið, og sé sú játning ótvíræð.

Varakrafan sé á því byggð, að stefnanda hafi verið greidd full laun út janúarmánuð og sé krafan miðuð við, að stefnandi fái greidda eina viku til viðbótar, en þá nemi kaupgreiðslur til hans kaup í einn mánuð. Stefnandi eigi engan rétt á því að fá greidda yfirvinnu og staðarppbót fyrir þann tíma, sem hann hafi ekki verið á staðnum, og verði að líta til þess, ef niðurstaðan verði sú, að stefnandi teljist eiga að fá greitt kaup fyrir febrúarmánuð, að honum hafi verið ofgreitt fyrir janúar og eigi það að koma til frádráttar febrúarkaupinu.

Prautavarakrafa byggist á því, að verði stefnandi talinn eiga einhvern rétt til skaðabóta, eigi þær að vera mun lægri en farið sé fram á.

Forsendur dómsins.

Því er haldið fram af hálfu stefnda, að áfengisneysla stefnanda á vinnustað og í vinnutíma hafi verið komin á svo alvarlegt stig, að honum hefði verið sagt upp störfum, ef ekkert hefði verið að gert. Því er einnig haldið fram, að stefnandi hafi fengið ítrekaðar aðvaranir vegna þessa. Framburður vitnisins Ragnars Gísla Thorvaldssonar bendir í þá átt, að stefnandi hafi átt við verulegt áfengisvandamál að stríða.

Skilja verður framburð stefnanda sjálfs svo, að hann hafi oftari en einu sinni fengið áminningar frá yfirmönnum sínum vegna áfengisneyslu. Hann lýsti því enn fremur, að hann hefði boðist til þess að láta af störfum, sem yfirmennirnir hafi þó ekki viljað.

Verður að telja í ljós leitt, að um verulegt vandamál hafi verið að ræða vegna áfengisneyslu stefnanda, enda leiddi hún til hælisvistar.

Stefnandi átti sjálfur frumkvæði að því að fara á drykkjumannahælið á Vífilstöðum til þess að leita sér lækninga í fullu samráði og samkomulagi við yfirmenn sína. Aðiljar málsins eru sammála um, að þeir hafi jafnframt gert með sér samkomulag um áframhaldandi vinnu stefnanda hjá stefnda eftir dvölinu á hælínu, en deila um í fyrsta lagi, hvers efnis samkomulagið hafi verið, og í öðru lagi, hvort við það hafi verið staðið. Skal nú vikið að

Þessum deiluatríðum, en fyrst þykir rétt að taka afstöðu til þeirrar röksemdar stefnanda, að samkomulagið, fái túlkun stefnda á því staðist, brjóti í bága við lög- og samningsbundinn rétt stefnanda sem launþega. Þegar lítið er til aðdraganda og tilefnis samkomulagsins, sem rakið er hér að framan, verður að telja, að málsaðiljum hafi verið heimilt að semja um áframhaldandi vinnu stefnanda hjá stefnda, enda þótt samkomulagið kynni að hafa í för með sér skerðingu á rétti, sem stefnandi áður átti.

Samkvæmt því, sem komið er fram í málinu, ekki síst með hliðsjón af framburði stefnanda sjálfs svo og af vottorði Gísla Gíslasonar staðarverkfræðings, dags. 3. okt. 1978, verður talið í ljós leitt, að aðiljar málsins hafi samið um, að stefnandi hefði sjálfur hætt vinnu hjá stefnda, ef hann neytti áfengis í vinnutíma eða þannig, að neysla áfengis kæmi niður á vinnu hans eftir vistina á Vífilsstöðum. Samkomulagið verður því að skýra svo, að stefnda hafi verið heimilt að segja stefnanda upp störfum fyrirvaralaust, ryfi hann samkomulagið. Verður því ekki fallist á þá röksemd stefnanda, að hann hafi átt rétt á uppsagnarfresti þrátt fyrir brot á samkomulaginu.

Stefnandi hefur sjálfur viðurkennt að hafa neytt áfengis einu sinni á vinnustað eftir hælsvistina, en heldur því fram, að sú neysla hafi ekki verið þannig, að hún hafi komið niður á vinnu hans. Hann hafi ekki mætt í vinnu daginn eftir vegna tannþínu, en sama dag hafi hann fengið leyfi hjá yfirmanni sínum til að leita læknis.

Vitnið Ragnar Gísli Thorvaldsson lýsti umræddri áfengisdrykkju stefnanda þannig, að hann hefði komið til sín ölvaður kl. 5 að morgni vinnudags og afhent sér lykla að bifreið, sem þeir hefðu haft til afnota, en sjálfur farið að sofa. Stefnandi hefði eigi mætt til vinnu um morguninn kl. 7, en mætt eftir hádegis kl. 13 og verið ákaflega lítið við vinnu þann dag, en þó í kringum vinnustaðinn.

Þegar lítið er til þessarar áfengisneyslu stefnanda, verður hugsanlegur tannverkur hans ekki talin gild ástæða fyrir stefnanda að mæta ekki í vinnu morguninn eftir.

Bréf stefnanda til Guðjóns Tómassonar, sem rakið er að framan, verður ekki skilið öðruvísi en svo þrátt fyrir skýringar stefnanda á efni bréfsins hér fyrir dómnum, að stefnandi viðurkenni að hafa rofið það samkomulag á milli málsaðilja, sem lýst hefur verið hér að framan.

Samkvæmt framburði vitnisins Ragnars Gísla Thorvaldssonar

og bréfi stefnanda verður að líta svo á, að stefnandi hafi brotið samkomulag það, sem málsaðiljar gerðu, og því hafi stefnda verið heimilt að segja honum upp störfum fyrirvaralaust. Ber því að sýkna stefnda af kröfum stefnanda.

Eftir atvikum þykir rétt, að hvor aðili beri sinn kostnað af málinu.

Friðgeir Björnsson, settur borgardómari, kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, Landsvirkjun, skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Óla Þórs Ólafssonar, í máli þessu. Hvor aðili beri sinn kostnað af rekstri málsins.